

DET FALSTERSKE DIGELAG

Referat fra årsmøde d. 21.06.2015 afholdt på Hotel Nørrevang.

Følgende fra bestyrelsen var fremmødt: Søren Bjerregaard, Søren Krighaar, Sven Andersen, Flemming Juul Mortensen, Jens Corneliussen, Henrik Larsen, Per Kamper Hansen og Finn Nonbo. Afbud fra Flemming Janzen.

Dagsorden:

Pkt. 1 Valg af dirigent

Ellen Bredal Nielsen blev valgt og kontrollerede lovligheden af indkaldelsen til generalforsamling.

Pkt. 2 Valg af stemmetæller

Ebbe Edvardsen og Højgård blev valgt.

Pkt. 3 Bestyrelsens beretning

Søren Bjerregaard oplæste beretningen.

Bestyrelsens redegørelse for regnskabsåret 2014

Bestyrelsen har i lighed med sidste år skrevet en ledelsesberetning i årsrapporten. Ledelsesberetningen beskriver de økonomiske forhold, som har gjort sig gældende i året 2014. På digelagets hjemmeside www.detfalsterskedigelag.dk oplyses der om de aktiviteter som vil foregå på digelagets område. Derudover lægger bestyrelsen med mellemrum referater fra bestyrelsesmøder på hjemmesiden.

Digets tilstand

Tirsdag den 29. april 2014 afholdtes digesyn med deltagelse af bestyrelsen, opsynsmanden og Holger Toxvig, Kystdirektoratet. Diget blev besigtiget i sin helhed fra syd mod nord.

Ved den sydligste nedgang var høfden mere synlig end normalt. Nettomaterialtransporten – altså den gennemsnitlige sandtransport langs kysten over lang tid - går mod syd. Derfor er det naturligt, at der fanges sand på høfdens nordside (luvsiden). Dette sand mangler så på sydsiden (læsidens) med kystlinjeindrykning til følge.

Syd for sommerhusområdet ved Gedesby blev sporet på digekronen diskuteret. En graveprøve viste, at materialet er meget sandet. Digelaget vil ikke umiddelbart gøre noget ved sporet på denne strækning.

Grundlaget for handicaprampen ved Dillet vil laget udføre inden Skt. Hans. Det er kommunen, der står for belægningen. Laget overvejer, om man vil have asfalt eller plastickassetter.

Fra Sortevej og ca. 350 m nordpå er belægningen på kronen meget tynd. Laget besluttede, at lerlaget fornyes som en del af den almindelige vedligeholdelse.

Fra Bøtøskoven til fribadestranden er diget på en strækning på 300 m blevet forhøjet, så kronekoten er over den vedtægtsmæssige kote. Materialet stammer fra pumpelagets udvidelse af afvandingskanalen.

Nord for fribadestranden er der på en kort strækning udlagt lergrus på digekronen på grund af skader efter jordkørslen.

Ved Dansk Folkeferie har laget lagt ler i tre stier ned til stranden. Der er enighed om, at det har holdt godt.

Ved Marielyst har der været henvendelse om etablering af to salgskioske. Der blev under digesynet indgået aftale med den ene, der havde henvendt sig, om placeringen af en 2*3 m kiosk i hjørnet af P-pladsen ved opgangen til diget.

Der er som tidligere nævnt stort slid på klitten ved Marielyst. Det blev oplyst, at etablering af en turistpier er under overvejelse. Det er sådan, at arkitekten, der står bag projektet vedrørende byens torv, også skal udarbejde et projekt for passagen over diget til stranden. Det kan imidlertid tage lang tid, inden der er en endelig løsning. Derfor vil digelaget af hensyn til digesikkerheden gennemføre en midlertidig løsning, der begrænser sliddet på klitten. Hegning med pæle og tråd eller placering af bigbags, der er store sække med grus og sten, er under overvejelse.

Ved Stovby Strandvej er der anvendt knust beton i overgangen til stranden. Der udlægges slotsgrus i stedet.

Der er kørt ler på Sildestrup-overgangen. Det ser godt ud. Der vil blive sat bigballer i kanten af stien. Grundejerforeningen ønsker en badebro her. Digelaget er positivt indstillet, men det er en forudsætning, at broen bliver taget ind om vinteren. Der skal søges tilladelse til badebroen hos Kystdirektoratet.

Lige nord for Sildestrup-overgangen er diget blevet forhøjet til den vedtægtsmæssige kronekote. Det er også tilfældet for en lang strækning på nordenden af diget. Det nysåede græs i den udlagte jord er ved at komme op.

Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at såvel digeskrånninger som klitter generelt var intakte og i god vedligeholdelsesstand. Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Tirsdag den 7. oktober 2014 afholdtes digesyn med deltagelse af bestyrelsen, opsynsmanden og Holger Toxvig, Kystdirektoratet. Diget blev besigtiget i sin helhed fra syd mod nord.

Digelaget har ved sydenden af diget udført forsøg med bekæmpelse af hybenroser. I den forbindelse orienterede Holger Toxvig fra et fælles digesyn med tyskerne på Det Fremskudte Dige. I Slesvig-Holsten må man ikke sprøjte. Roserne bekæmpes ved slåning tre gange om året – første gang i maj. Man slår så tæt ved jorden som muligt. Roserne forsvinder normalt ikke, men de holdes i ave.

St. 16,2: Her er afstanden mellem digekrone og skræntkant mindst. Af den tyske styrkevurdering fremgår det, at strækningen er blandt de svageste på hele digestrækningen. Derfor skal strækningen holdes under observation.

Der er på en stor del af strækningen meget store træer umiddelbart bag diget. Under en vestenstorm kan man risikere, at enkelte træer vælter ud på diget og spærrer vedligeholdelsesvejen. De bør fjernes hurtigt, så vejen er fri, når vandet eventuelt kommer tilbage fra Den Botniske Bugt og giver højvande langs diget.

På strækningen mellem Birkemose og Gedesby vil digelaget forny lerlaget på digekronen som en del af den almindelige vedligeholdelse.

Ved st. 16 ud for Holmevej blev et nyt privat badespil samt en bæk besigtiget. På grund af slid på klitten bør spil og bæk fjernes.

St. 15,6: Her står en privat bæk i klitten, og stien forbi er dyb og bred. Digelaget vil udlægge ler på stien og etablere en ny bæk oven på det eksisterende understel.

St. 15,1 ved Dillet: Digelaget har etableret bærelaget for handicaprampen. Det ser godt ud, og måske bliver det ikke nødvendigt for kommunen at lægge asfalt ovenpå. Digelaget vil se tiden an.

På et stykke af kronen er der udlagt lergrus, og der er sået græs. Græsset kommer fint. Der sås hestespor, så laget vil sætte yderligere et skilt op.

St. 13 ved Bøtøgård: Lige nordfor er der fældet en del træer. Det har bevirket småskader på digebagskråning og -krone. Skaderne udbedres, og digelaget vil påtale skaderne over for skovfogeden.

På fribadestranden har strandgæsterne nogle steder i klitterne samlet paller og brædder. Digelaget vil fjerne dette.

I en del af de mindre nedgange er der i september udlagt ler, og der er sået græs.

St. 7,3: En privat bæk blev besigtiget. Digelaget vil sætte skilt på, så ejeren bliver gjort opmærksom på, at han skal fjerne bænken.

St. 5,6: En trappe, der ikke bruges så meget, er opbygget af pæle, brædder og plastkassetter på trinene. Trappen har fungeret et år og er stadig i god stand. Hvis der skal laves flere tilsvarende trapper, vil laget erstatte træpæle og brædder med tilsvarende af plast.

Ved Marielyst har en mand haft ca. 20 såkaldte strandkurve opsat på stranden. Strandkurvene er små overdækkede sofaer i flet, der kan lejes for en dag. Da aftalen var, at de skulle fjernes inden den 1. oktober, vil laget sende ham en påmindelse.

Et bestyrelsesmedlem har foreslået, at trælågen, der spærrer for kørsel ned på stranden, erstattes med en aftagelig stolpe. Et monteret eksemplar blev besigtiget på Marielyst torv. Indtil videre vil digelaget beholde trælågen.

Digelaget vil placere bigballer i hullerne i klitterne langs nedgangen ved Marielyst. Derefter plantes hjælme, og der hegnes på begge sider af nedgangen.

Et bestyrelsesmedlem har foreslået, at der udlægges træplanker i nedgangen, svarende til løsningen på Marielyst torv. Arealet er på ca. 300 m². Med en pris på 2.000 kr./m² bliver den samlede pris 600.000 kr. Digelaget synes, at andre bør bekoste en ny belægning med træplanker, idet plankerne ikke vil forbedre digets styrke. Plankebelægning kan også give problemer med renholdelse for sand.

St. 1,2: Ejeren af et nyt hus har ryddet en udsigtspassage gennem buskadset i klitten. Endvidere er der opsat en bænk. Da en sådan handling ikke kan accepteres, vil digelaget følge det mundtlige påbud op med et skriftligt.

St. 1,1: En husejer har for at få lys til sine solceller fældet eller topstynet flere træer på digelagets grund. Laget vil tage en dialog med manden, så han ikke gør det igen. De stynede træer skal fældes.

Helt mod nord ligger det græs, der er slået på bagskråningen, i klumper. For at få klumperne spredt og undgå at græsset går ud, vil strækningen blive slået en gang mere.

Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at såvel digeskråninger som klitter generelt var intakte og i god vedligeholdelsesstand. Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Genskabelse af den vedtægtsbestemte kronehøjde

I forbindelse med digestyrkevurderingen som blev offentliggjort den 13. oktober 2012, kunne bestyrelsen på de indkøbte højdedata konstatere, at digets faktiske kronekote, i 5 områder, ikke opnåede den vedtægtsbestemte kronekote på 3,77 meter. Tilfældet var, at Afvandingslaget Bøtø Nor i sommeren 2013 fik tilladelse til at udvide Nordkanalen i netop de områder, hvor digets kronekote ikke overholdt den vedtægtsbestemte kronekote. Digelaget var opmærksomt på Bøtø Nors ansøgning om en udvidelse af Nordkanalen og havde derfor også forespurgt om muligheden for at få

jord fra opgravningen, men udvidelsen af kanalen var usikker med en lang sagsbehandlingstid. Digelaget havde forberedt sig ved at få tilladelse til at foretage prøveboringer langs afvandingskanalen af lodsejerne og havde også fået tilladelse til at bortkøre jorden fra afvandingskanalen og ikke mindst til at køre på landmændenes jord, da der ikke er en offentlig vej langs afvandingskanalen. Bestyrelsen havde også indledt et samarbejde med digeingeniør Sv. Aage Sørensen fra Maribo.

Da jordkørslen var tilendebragt og jorden efterfølgende planeret, var det for sent at så græs. Vi besluttede derfor at vente til foråret 2014 med harvningen og såningen af digegræsblandingen. I dag er græsset sået og det er også kommet fint op.

De økonomiske mellemværender med rådgivere og entreprenør Troels Jørgensen er i dag afsluttet og vi kan se tilbage på en succesrig genskabelse af digets vedtægtsbestemte kronehøjde.

Diget og klitten

Som en del af den almindelige vedligeholdelse af diget, er digelaget påbegyndt en fornyelse af lerlaget på strækningen mellem Gedesby og Birkemose i den sydlige ende af diget. Flere steder var lerlaget slidt væk pga. den almindelige færdsel i området.

Nord for Sortevej i Gedesby er fornyelsen af lerlaget på en 350 meter lang strækning afsluttet.

Som noget nyt er diget begyndt at lægge lergrus fra digekronen og ud mod klitten de steder hvor der er meget færdsel til vandet. Det ser ud til at styrke diget.

I den nordlige ende af diget, er der blevet fældet noget bevoksning i klitten uden tilladelse og efterladt i en rodet tilstand med fare for erosion af klitten. Det kan ikke accepteres og de skyldige måtte derfor betale for oprydningen af området.

Katastrofevejen

Digelaget ejer et 7,5 meter bredt areal mellem digets fod og sommerhusene, i daglig tale kaldet katastrofevejen. Digelaget erhvervede området i 1943 til brug for arbejdskørsel.

Da digelaget af arbejdsmæssige årsager skal kunne køre på katastrofevejen, er det nødvendigt at beplantningen og hegnene holdes, så vejen er farbar uden at beskadige digelagets maskiner. Digelaget beskærer jævnligt bevoksningen langs katastrofevejen ind mod sommerhusene. Nord for Elkenøre Strand er katastrofevejen for år tilbage, gjort cykelegnet og digelaget indkøber løbende grus, som bliver udlagt med midler fra almenfonden for at kunne bevare muligheden for cykling langs diget. Vejen er flittigt benyttet.

Stranden

Guldborgsund Kommune rensede igen i 2014 stranden med en Beach Cleaner og stranden fremstod også ren og pæn de steder, hvor renseren kørte. Digelaget vil fortsat bekæmpe Sodaurt og Strandmelde efter behov med en Lemkenharve, som efterlader stranden uden spor. Det vil ske med midler fra almenkontoen. Der var igen i 2014 en del aktiviteter på stranden. Tryg er involveret i livreddertårnet for enden af Marielyst Strandvej og derudover har Tryg også bekostet redningskranse, som er opsat på stativerne til strandnummerskiltene. Der blev igen afviklet et DM-strandhåndboldstævne på stranden ud for Marielyst Strandvej uden for skolernes sommerferie. Digelaget har sammen med STEF kæmpet for at bevare strandrengøringen ved hovednedgangene og for at bevare oprydningen efter Sankt Hans bålene på stranden, som i dag er betalt af kommunen. Indtil videre fortsætter oprydningen som hidtil.

Digets inventar

Digelaget udskifter løbende træet i de gamle bænke med nyt og der opsættes nye bænke oppe i klitten, hvor der er et ønske om dette og hvor det ikke skader klitten. Cementrørene til cigaretskodderne bliver fjernet fra diget, idet de også blev brugt til papiraffald og hundeposer. Som et forsøg er bommen ved Marielyst Strandvej udskiftet med en lodret pæl, som kan lægges ned og overkøres med et køretøj. Det vil give en nemmere passage til stranden for gående og kørestole.

Digelaget driftsmateriel og bygninger

En oilering i traktorens gearkasse var defekt og derfor skulle traktoren skilles ad på midten for at udskifte O-ringen. Det kostede ca. 50.000,- kr. Ellers er alt ved det gamle i maskinhuset.

Digelagets administration

Bestyrelsen har et driftsudvalg, som tager sig af den daglige drift og udvalget består af formanden, kassereren og opsynsmanden.

Søren Krighaar er kasserer i digelaget.

Sven Andersen og Søren Bjerregaard deltager i følgegruppen for Helhedsplan Marielyst.

Sven Andersen deltager i følgegruppen for Borger og Branding og som observatør til STEF-møder.

Sven Andersen står for registrering af bænke og inventar på diget.

Sven Andersen behandler ansøgninger på digelagets arealer efter retningslinjer, som er udarbejdet af bestyrelsen. Finn Nonbo er referent til møder.

Digelagets ansatte

Det var med stor sorg vi i digelaget hørte om Villy Vinders død den 23. oktober. Villy havde i mange år været en vellidt medarbejder i digelaget. Digelagets fastansatte opsynsmand gennem 15 år, Lars Kromann Nielsen valgte den 30. december at opgive sin stilling per 31. marts 2015 og havde som Villy sat sit positive præg på diget. Nu stod digelaget så helt uden ansatte.

Bestyrelsen annoncerede efter en ny opsynsmand i de lokale medier og vi fik ca. 150 henvendelser på annoncen. Der var mange velkvalificerede ansøgere og efter mange personlige samtaler, besluttede vi så at ansætte Bjarne Toft Nielsen med en prøvetid på 3 måneder. Bjarne er et behageligt menneske med en masse praktisk erfaring fra entreprenør- og landbrugsbranchen. Bjarne har også arbejdet med vedligeholdelse af bygninger og er uddannet smed. Selvom vi søgte en opsynsmand på fuldtid, fik vi også forespørgelser på jobbet som løsarbejder og bestyrelsen har derfor ansat Henning Gammel som medhjælper for Bjarne. Henning er tidligere gårdejer, som har overdraget gården til sin søn og som derfor har nogle ledige timer til rådighed for digelaget. Vi synes, at vi har fået et godt team med ansættelsen af Bjarne og Henning, så tag godt imod Bjarne og Henning på diget!

Digelagets økonomi

Digelaget kom ud med et overskud i resultatet på DKK 306.808, hvilket er bedre end året før. Det skyldes, at jordarbejdet på diget næsten var afsluttet ved indgangen til 2014 og derved ikke belaster økonomien i samme udstrækning som året før. Der er overført DKK 123.844 til Katastrofefonden, hvilket svarer til en pristalsregulering på 3 procent. Overskuddet henlægges til udvidelse af det eksisterende maskinhus og til opbygning af en større egenkapital. Almenkontoen har betalt DKK 30.587 til formål, som kommer almenheden til gavn bl.a. bænke og trapper. I budgettet for 2016 fastholdes et partsbeløb på 40 øre, hvilket svarer til DKK 152 for et sommerhus, hvortil der skal lægges moms.

Gebyr ved afholdelse af erhversaktiviteter

Bestyrelsen har som noget nyt og med virkning fra 2015 besluttet at opkræve et gebyr for afholdelse af erhversaktiviteter på digelagets ejendom i lighed med Guldborgsund Kommune. Digelaget ønsker at harmonisere priserne på udlejning stadepladser for området og har derfor lagt sig op af kommunens takster. Da det er første år, hvor der opkræves et beløb for leje af et areal, vil der altid opstå situationer, som måske skal håndteres anderledes og digelaget vil formentlig skulle tilrette i retningslinjerne for behandlingen af ansøgningerne.

Bestyrelsens arbejde og fremtiden

På strækningen mellem Gedesby og Birkemose skal lerlaget på digekronen udskiftes på en 700 meter lang strækning. Området for enden af Marielyst Strandvej skal

forstærkes, da det er det svageste område på hele digeanlægget. Følgegruppen for helhedsplan Marielyst arbejder på at færdiggøre visionsplanen for torvet og resten af Marielyst Strandvej til vandet, så området fremtræder som en helhed. I det samarbejde indgår digelaget og planen er, at diget i fremtiden skal kunne holde til påvirkningen fra et øget antal turister med flere aktiviteter ud for det nye strandstrøg. Måske skal diget forhøjes på en 200 meter lang strækning, så diget ikke behøver klittens beskyttelse. Indtil den færdige plan foreligger, har digelaget foretaget foranstaltninger med nedgravning af halmballer og storsække med sten, som hurtigt kan placeres ved klitten i overgangen til stranden ved en stormflodsvarsling.

Slut.

Der efter drøftelse,

Arne Nyman spurgte til belægningen på diget ved Elkenøre og Sildestrup, da den ikke er så god. Søren Bjerregaard svarede: at det var det første vi lavede og har herefter erfaret og valgt et bedre materiale. Det vil blive forbedret senere.

Poul Keller spurgte til samarbejdspartner med hensyn til vedligeholdelse.

Ejvind Stoner synes det var et godt initiativ at vi i samarbejde med Kystinspektoratet havde brugt forslaget fra Tyskland (Braunsvig).

Lennart fra Elkenøre ville gerne have rensset noget mere af stranden.

Stig V. Jensen var også tilfreds med det arbejde vi havde udført

En beboer fra Gedesby, beskrev belægningen ved handicaprampen som være tilfredsstillende med lergrus/stenmel, men hellere asfalt end plastrammer, hvis det skal ende der.

Peter Nielsen, Elkenøre, roste området og gjorde opmærksom på pæle, som stod i klitterne, som blev fjernet, han blev opfordret til ansøgning om placering.

Ebbe Edvardsen, roste for fjernelse af bom ved Marielyst Strandvej.

Herefter blev beretningen godkendt.

Pkt. 4 Regnskab og budget

Søren Krighaar gennemgik regnskabet i hovedpunkter, ligeledes balance og noter. Budget blev gennemgået, bidraget er uændret. Herefter sættes regnskabet til debat.

Stig V. Jensen spurgte til ejerforholdet af diget/området

Arne Nyman spurgte til partsfordeling.

Søren Krighaar svarede at det var alle bidragsydere som stod for ejerskabet, samt at man holdt nøje øje med partsfordelinger, men vi har endnu ikke fundet bedre løsning.

Pkt. 5 Valg af 2 bestyrelsesmedlemmer

Henrik Larsen er på valg og ønsker ikke genvalg

Per Kamper Hansen var villig til genvalg.

Hans Christian Mortensen blev nyvalgt og Per Kamper Hansen genvalgt.

Pkt. 6 Valg af revisor

På valg er Preben T. Møller, han var villig til genvalg

Erik Østerholm ønskede ikke at fortsætte, i stedet blev valgt Kaj Jørgensen.

Pkt. 7 Emner til drøftelse.

Ellen Bredal gennemgik forslaget og bemærkede at det ikke var noget man kunne pålægge bestyrelsen, men emnet blev sat til debat:

Ingrid henviste til at der var masser af parkeringspladser i området, man manglede bare at skilte med det, desuden blev Sven Andersen rost for sin holdning til at man ikke måtte cykle på diget.

Ejvind takkede bestyrelsen for deres arbejde og foreslog at der kunne laves en cykelsti fra Gedesby til Marrebæk.

En talte for cykling nord for sommerhusområdet og mod nord.

Ebbe Edvardsen foreslog cykling fra Elkenøre mod nord og fra Bøtøskoven (ud for) til Gedesby.

Palle Hansen Bøtø ville ikke have cykling på diget.

Per Kamper Hansen talte på egne vegne om cyklingens fordele og ulemper (foreslog at man mødes herom).

Jens Andersen siger at man måske kan blive pålagt at cykle på diget.

Flemming Juul Mortensen efterlyser snak om digets sikkerhed, som skulle være 1.prioritet.

Ejvind Stoner mener at man vil ødelægge alle aktiviteter ved cykling.

Arne Nyman påpeger at han har hørt om cykling hvert eneste år.

Herefter sluttede debatten.

Pkt. 8 Eventuelt

En foreslog at man fik navneskilte ved bestyrelsesbordet. En fortalte at vi skulle være opmærksomme på plastiktrapper (skarpe kanter).

Formanden afsluttede mødet med at takke Henrik Larsen for den tid han havde været med og bød det nye medlem velkommen. Til slut blev alle takket for fremmøde.

Referent Finn Nonbo